

Sławomira HAJDUK
Politechnika Białostocka
Wydział Zarządzania
e-mail: hajduksl@poczta.onet.pl

ZARZĄDZANIE PRZESTRZENIĄ JAKO ELEMENT ZARZĄDZANIA PUBLICZNEGO

Streszczenie. W artykule podjęto próbę określenia relacji między zarządzaniem przestrzenią a zarządzaniem publicznym. Na podstawie diagnozy uwarunkowań zarządzania przestrzenią przedstawiono autorską propozycję systemu zarządzania przestrzenią z jego instrumentarium.

Słowa kluczowe: zarządzanie publiczne, zarządzanie przestrzenią, system zarządzania, instrumentarium

SPATIAL MANAGEMENT AS THE COMPONENT OF PUBLIC MANAGEMENT

Summary. The article examines the relationship between the public management and the spatial management. On the basis of the diagnosis of conditions spatial management presents an original proposal for spatial management system with its instruments.

Keywords: public management, spatial management, management system, instrumentation

1. Wprowadzenie

Sprawność sfery zarządzania przestrzenią oddziałuje w sposób bezpośredni na zakres realizacji poszczególnych inwestycji budowlanych. Z tego względu zasadne jest analizowanie barier w zakresie zarządzania przestrzenią, gdyż ma to konkretny aspekt praktyczny. W artykule podjęto próbę określenia relacji między zarządzaniem przestrzenią a zarządzaniem

publicznym. Na podstawie diagnozy uwarunkowań zarządzania przestrzenią przedstawiono autorską propozycję systemu zarządzania przestrzenią z jego instrumentarium. Przyjętą w opracowaniu metodą badawczą jest badanie źródeł zastanych. W publikacji wykorzystano literaturę przedmiotu, raporty instytucji naukowych, dokumenty międzynarodowe i krajowe oraz dane statystyczne BDL GUS.

2. Rys koncepcji zarządzania publicznego

Zarządzanie publiczne ma znacznie dłuższą historię niż zarządzanie przedsiębiorstwem¹. B. Koźuch wskazuje, że zarządzanie publiczne, jako subdyscyplina nauk o zarządzaniu, zostało wyodrębnione dopiero kilka dekad temu². Dociekania naukowe skupiają się tutaj na instytucjach, które tworzone są w celu realizacji interesu publicznego i kreowania wartości publicznych. Badane są one pod kątem sprawności organizacyjnej i efektywności w kontekście różnorodnych uwarunkowań.

W ostatnich latach zapotrzebowanie na podstawy teoretyczne w instytucjach tworzących sektor publiczny zwiększa się dynamicznie³. W początkowym okresie zainteresowania zarządzaniem sprawami publicznymi wyróżniono tylko dwa modele – biurokratyczny i zarządzania publicznego. Podobnie twierdzili J. i R. Denhardtowie, przeciwstawiając stare administrowanie publiczne nowemu zarządzaniu publicznemu⁴. Ch. Pollitt i G. Bouckaert wyróżniają cztery modele współczesnego zawiadywania sprawami publicznymi, do których zaliczamy: nowe zarządzanie publiczne, państwo neoweberowskie, zarządzanie sieciowe i nowe rządy publiczne⁵. B. Koźuch zaprezentowała interesującą klasyfikację modeli zarządzania publicznego, która przedstawia ewolucję teorii zarządzania publicznego. Podział ten obejmuje: administrowanie publiczne, nowe zarządzanie publiczne, współrządzenie publiczne i nowe współrządzenie publiczne⁶. W pierwszym modelu podstawą działań jest biurokratyzacja, a celem działania – utrwalenie porządku. Podstawą normatywną nowego zarządzania publicznego są kontrakty i dążenie do wywoływania zmian poprzez orientację na

¹ Szumowski W.: Zarządzanie publiczne – próba systematyzacji koncepcji. „Nauki o Zarządzaniu”, nr 4(21), 2014, s. 86-98.

² Koźuch B.: Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce polskich organizacji. Placet, Warszawa 2004, s. 54.

³ Sudoł S.: Nauki o zarządzaniu a zarządzanie publiczne. Studia Ekonomiczne. Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice 2012, s. 199-204.

⁴ Denhardt J.V., Denhardt R.B.: The New Public Service, Serving, Not Steering. M.E. Sharpe, Armonk, New York 2003.

⁵ Pollitt Ch., Bouckaert G.: Public Management Reform. A Comparative Analysis. Oxford University Press, Oxford 2000.

⁶ Koźuch B.: Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce, [w:] Koźuch B., Sułkowski Ł. (red.): Instrumentarium zarządzania publicznego. Difin, Warszawa 2015, s. 23-38.

wyniki⁷. Preferuje ono zmniejszenie kosztów świadczenia usług publicznych poprzez wykorzystanie innych podmiotów do wykonywania zadań. Trzeci model opiera się na konwencjach i budowie społeczeństwa obywatelskiego. Natomiast nowe współzrządzenie publiczne kładzie nacisk na wiedzę i kapitał społeczny oraz tworzenie koalicji publicznej. Podstawowym mechanizmem osiągania wyznaczonych celów w tym modelu jest ukierunkowanie na innowacyjność, co odpowiada wyzwaniom XXI wieku. Charakterystyczne dla rozwoju teorii zarządzania sprawami publicznymi jest odejście od administrowania, decentralizacja i koncentrowanie się na podejściu menedżerskim oraz ciągłe wzbogacanie koncepcji zarządzania publicznego.

Szczególne miejsce w zarządzaniu publicznym zajmują zagadnienia sterowania działalnością jednostek samorządu terytorialnego oraz funkcjonowania różnych szczebli administracji publicznej. Terytorialny kontekst współczesnego zarządzania publicznego ujawnia szerokie spektrum problemów, którym stawić czoło powinno zarządzanie organizacjami terytorialnymi. Zarządzanie terytorialne jest dyscypliną interdyscyplinarną, która integruje różne elementy terytorium (środowisko, gospodarka itp.) podlegające zmianom wynikającym z wyzwań cywilizacyjnych. Obecnie kładzie się nacisk na zwiększenie innowacyjności, która w dużej mierze powinna bazować na potencjale endogenicznym terytorium, w formie inteligentnych specjalizacji. W tym kontekście ważnym czynnikiem jest promowanie procesu uczenia się oraz uwzględnianie wzrostu znaczenia wirtualnej mobilności społeczeństwa poprzez wykorzystanie technologii informacyjnych.

3. Ujęcie teoretyczne zarządzania przestrzenią

Zarządzanie przestrzenią stanowi jedną z perspektyw determinujących zakres i ramy zarządzania publicznego. Może być postrzegane w różnych płaszczyznach. Ustawodawca zdecydowanie określił, że najważniejszy jest poziom gminny⁸. Utrzymanie ładu przestrzennego jest ważnym zadaniem własnym samorządu lokalnego⁹. Gmina w najszerszym stopniu wpływa na zagospodarowanie konkretnych nieruchomości gruntowych i na związane z ich wykorzystaniem ograniczenia, poprzez określanie przeznaczenia terenów oraz ustalanie zasad ich zabudowy.

Samorząd terytorialny podlega silnym wpływom zewnętrznym oraz zmienia się od wewnątrz, doskonaląc swoje metody działania. Podstawą jego funkcjonowania powinno być

⁷ Kettl D.: The Global Revolution in Public Management: Driving Themes, Missing Links. „Journal of Policy Analysis Management”, No. 3, 1997, p. 500.

⁸ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dz.U. z 2003 r., nr 80, poz. 717.

⁹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dz.U. z 1990 r., nr 16, poz. 95.

tworzenie odpowiedniego klimatu współpracy między nauką, biznesem, administracją i społeczeństwem (Quadruple Helix)¹⁰, a dopiero później dostarczenie usług publicznych. Aktualnie obserwuje się wzrost znaczenia hybrydowych partnerstw z udziałem podmiotów samorządowych, instytucji naukowych, stowarzyszeń przedsiębiorców i organizacji non-profit¹¹. A. Noworól zwraca uwagę na nowe wyzwania, którymi są terytorializacja interwencji publicznych oraz sieciowe rozumienie zarządzania¹². Wyrazem tego staje się wyodrębnianie niepokrywających się z granicami administracyjnymi układów terytorialno-funkcjonalnych. Natomiast uwzględnianie roli współdziałania w ramach systemu zarządzania wielopasmowego oznacza współpracę administracji publicznej na wszystkich szczeblach z partnerami społecznymi i gospodarczymi. E. Wojciechowski wśród kluczowych elementów procesu zarządzania jednostką terytorialną wyróżnia pobudzanie rozwoju lokalnego i regionalnego¹³, którego istotnym czynnikiem jest kształtowanie przestrzeni i warunków życia mieszkańców.

Termin „zarządzanie przestrzenią” na obecnym etapie jest dopiero doprecyzowywany w literaturze naukowej. Pojawia się on w wielu dokumentach strategicznych i publikacjach, ale nie zawsze jest on wyjaśniany. P. Mickiewicz określa zarządzanie przestrzenią jako zespół działań organów samorządu terytorialnego i administracji państwowej, który zmierza do stworzenia ram i warunków do zagospodarowania przestrzeni¹⁴. T. Bajerowski definiuje zarządzanie przestrzenią jako zbiór czynności, na które składają się analizy, prognozy i symulacje zmian istotnych właściwości przestrzeni planistycznej, pozwalające na przyjęcie strategii optymalnego wykorzystania parametrów tych cech w celu zmaksymalizowania korzyści ekonomicznych i ekologicznych wynikających z opracowania i wdrażania dokumentów planistycznych. Zarządzanie przestrzenią obejmuje praktyczne wykorzystanie wiedzy z zakresu ekonomicznej analizy przestrzennej, teorii gospodarki przestrzennej i analizy rynków nieruchomości, prowadzące do umiejętnego wskazania optymalnego użytkowania, sposobów i dróg transformacji funkcji każdego fragmentu przestrzeni wynikających z tych analiz oraz oszacowania kosztów i korzyści, jakich należałoby się spodziewać w wyniku przekształceń funkcji planistycznych. Jest to działanie prowadzące do umiejętnego doradzenia, skąd pozyskać lub jak wygenerować z potencjału ekonomicznego analizowanego obszaru

¹⁰ Bojar M., Machnik-Słomka J.: Model potrójnej i poczwórnej helisy w budowaniu współpracy sieciowej dla rozwoju innowacyjnych projektów regionalnych. Zeszyty Naukowe, s. Organizacja i Zarządzanie, nr 76. Politechnika Śląska, Gliwice 2015, s. 99-111.

¹¹ Noworól A.: Przegląd i ocena obowiązującego systemu zarządzania polityką rozwoju na poziomie regionalnym, subregionalnym, powiatowym i gminnym wraz z rekomendacjami dotyczącymi pożądaných zmian w celu budowy modelu spójnego z poziomem krajowym, https://www.mr.gov.pl/media/5648/Noworol_ekspertyza_2014_POPT_pdf, 24.01.2016.

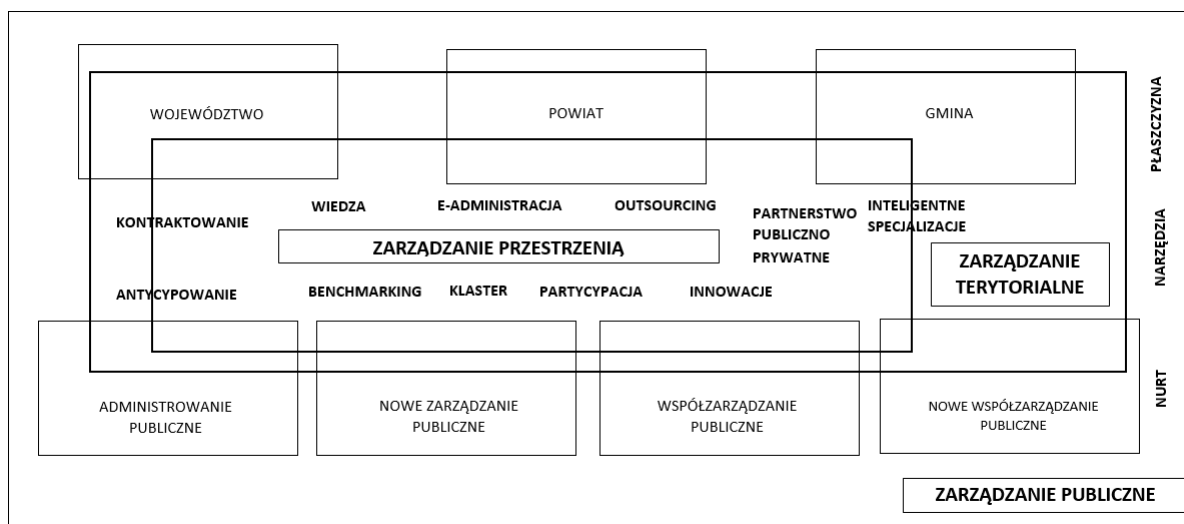
¹² Noworól A.: Zarządzanie rozwojem w kontekście nowej polityki regionalnej. Studia Ekonomiczne, nr 169. Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice 2013, s. 157-167.

¹³ Wojciechowski E.: Zarządzanie w samorządzie terytorialnym. Difin, Warszawa 2012, s. 29.

¹⁴ Mickiewicz P.: Zarządzanie przestrzenią w zarządzaniu publicznym. „Marketing i Rynek”, nr 10, 2015, s. 199-204.

fundusze na przeprowadzenie wspomnianych przekształceń¹⁵. M. Gaczek określa zarządzanie przestrzenią jako sposób prowadzenia polityki przestrzennej w określonej jednostce terytorialnej¹⁶. M. Nowak skoncentrował się na zarządzaniu przestrzenią w skali lokalnej i interpretuje to jako ogół działań samorządu gminnego, ukierunkowanych w sposób bezpośredni lub pośredni na kształtowanie przestrzeni¹⁷. Jest to zawężenie pojęcia zarządzania przestrzenią, gdyż nie możemy zapominać, że obejmuje ono również skalę subregionalną, regionalną i krajową. P. Fogel akcentuje nieodzowność stosowania pojęcia „zarządzanie przestrzenią” z uwagi na fakt, że obejmuje ono konieczność istotnych nie tylko z punktu widzenia człowieka działań, w tym decyzji, których znaczenie wykracza poza zwykłe administrowanie danym terenem¹⁸.

Analizując powyższe definicje, nasuwa się następujące spostrzeżenie, iż zarządzanie przestrzenią stanowi ogół czynności organów samorządu terytorialnego i administracji państwowej, zmierzających do zaplanowania, zorganizowania, wdrożenia i kontrolowania zagospodarowania przestrzeni. A. Hołuj zwraca uwagę, iż zarządzanie przestrzenią w obecnych czasach jest procesem szczególnie trudnym, gdyż kosztownym, długoterminowym i niezwykle złożonym¹⁹.

Rys. 1. Relacje między zarządzaniem przestrzenią a zarządzaniem publicznym

Fig. 1. Relationship between the spatial management and the public management

Źródło: Opracowanie własne.

¹⁵ Bajerowski T. (red.): Zarządzanie przestrzenne. Teoretyczne i praktyczne aspekty prognozowania finansowych skutków opracowań planistycznych. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2008, s. 11-12.

¹⁶ Gaczek W.M.: Zarządzanie w gospodarce przestrzennej. BRANTA, Bydgoszcz, Poznań 2003, s. 15.

¹⁷ Nowak M.: Bezpośrednie instrumenty zarządzania przestrzenią na szczeblu lokalnym a rozwój gospodarczy jako problem badawczy. „Zarządzanie Publiczne”, nr 3(21), 2012, s. 43-55.

¹⁸ Fogel P.: Wskaźniki oceny polityki i gospodarki przestrzennej w gminach. Biuletyn KPZK PAN, z. 250, 2012.

¹⁹ Hołuj A.: Wybrane aspekty zarządzania rozwojem na obszarach dotkniętych procesem urban sprawl w Polsce. „Zarządzanie Publiczne”, nr 1(29), 2015, s. 23-33.

4. Koncepcja systemu zarządzania przestrzenią

Działania związane z zarządzaniem przestrzenią podejmowane są wyłącznie przez organy gminy, województwa oraz na szczeblu krajowym. Rola pozostałych podmiotów samorządu terytorialnego i administracji państwowej jest znacząco ograniczona. Mają one jedynie możliwość blokowania dokumentów planistycznych poprzez dokonywanie uzgodnień. Zarządzanie przestrzenią na szczeblu regionalnym i krajowym ma charakter koncepcyjno-programowy, natomiast decyzyjny dotyczy tylko poziomu lokalnego.

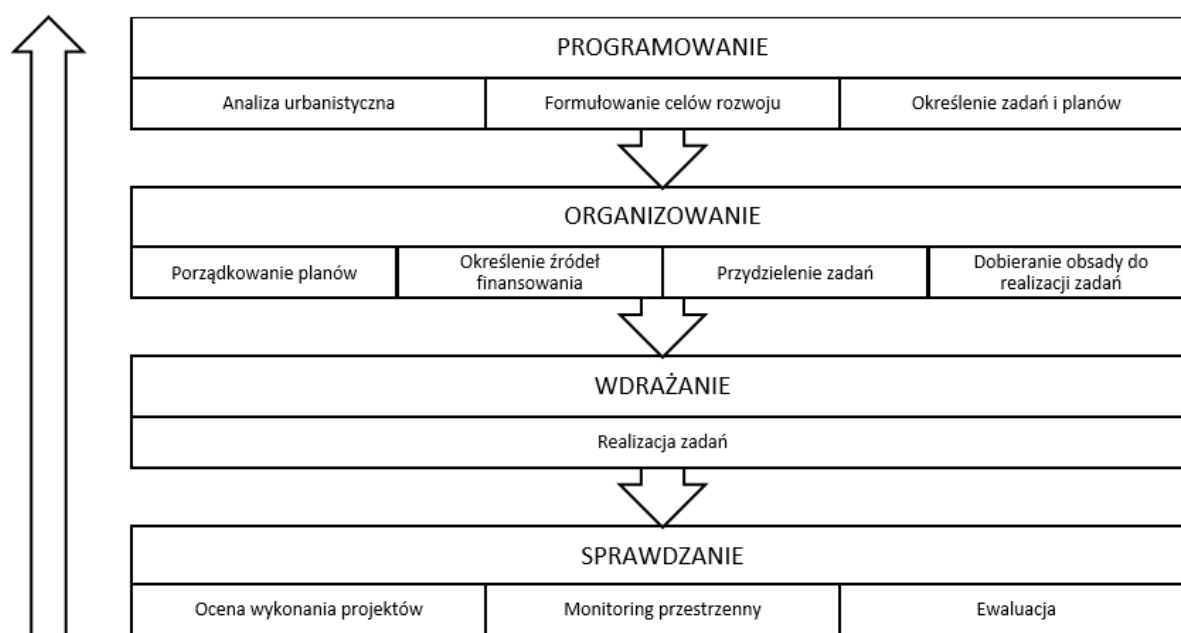
P. Bridgman i G. Davis zarysowali koncepcję cyklu planowania i realizacji spraw publicznych, rozwijaną przez innych teoretyków. Cykl ten obejmuje osiem kroków, do których zaliczamy: identyfikację problemów, analizę polityki, instrumenty polityki, konsultacje, koordynację, decyzje, wdrożenie, ewaluację²⁰. Analizując literaturę przedmiotu, można wyróżnić w systemie zarządzania przestrzenią cztery etapy, do których zaliczmy:

- Programowanie, gdzie, uwzględniając aspiracje różnych podmiotów i środowisk, przygotowywana jest strategia określająca cele rozwoju przestrzennego i plany operacyjne umożliwiające osiągnięcie założonych celów.
- Organizowanie charakteryzuje się podejmowaniem decyzji dotyczących możliwości realizacji poszczególnych zadań i określeniem źródeł finansowania²¹.
- Wdrażanie opiera się na sprawnym, racjonalnym i efektywnym wykonaniu projektów inwestycyjnych, wynikających z zadań i celów²².
- Sprawdzanie tworzone jest przez system monitoringu oraz oceny postępów realizacji strategii i planów operacyjnych oraz kończy się aktualizacją tychże opracowań planistycznych.

²⁰ Bridgman P., Davis G.: *The Australian Policy Handbook*. Crows Nest N.S.W. Allen&Unwin, 2004, p. 26.

²¹ Albrechts L., Healey P., Kunzmann K.: *Strategic spatial planning and regional governance in Europe*. „*Journal of the American Planning Association*”, Vol. 69, 2003, p. 44.

²² Roberge I.: *Futures construction in public management*. „*International Journal of Public Sector Management*”, Vol. 26(7), 2013, p. 534-542.

Rys. 2. Koncepcja systemu zarządzania przestrzenią

Fig. 2. The concept of a spatial management system

Źródło: Opracowanie własne.

5. Instrumenty systemu zarządzania przestrzenią

Zarządzanie przestrzenią posiada własne instrumentarium, w dużej mierze adoptowane z zarządzania publicznego i dopasowane do specyfiki rozwoju terytorialnego. Na szczeblu lokalnym występują trzy instrumenty zarządzania przestrzenią i są to: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego. Bezpośrednie skutki dla użytkowników przestrzeni mają dwa ostatnie z wyżej wymienionych instrumentów. Uchwalanie studium dla całego obszaru gminy jest obligatoryjne, a zgodnie z nimi plany miejscowe stanowią uszczegółwiającą regulację prawną poprzez określanie standardów, które zapewniają jakość przestrzeni gminy, ochronę interesów publicznych oraz warunki prawnoprzestrzenne rozwoju, w tym realizacji inwestycji. Plan miejscowy jest aktem kształtującym sposób korzystania z prawa własności nieruchomości. Realizacja wszelkich idei i zamierzeń inwestycyjnych, które powstały na różnych szczeblach zarządzania przestrzenią, zależy od skutecznego włączenia ich do obowiązujących na danym terenie planów miejscowych. Należy tutaj zaznaczyć, że realizacja szczególnie ważnych inwestycji może odbywać się niezależnie od porządku przestrzennego, niemniej ich nieuwzględnienie w planach może powodować szereg problemów. W praktyce samorzady gmin nie korzystają z tego instrumentu, ograniczając się do kształtowania przestrzeni na podstawie decyzji

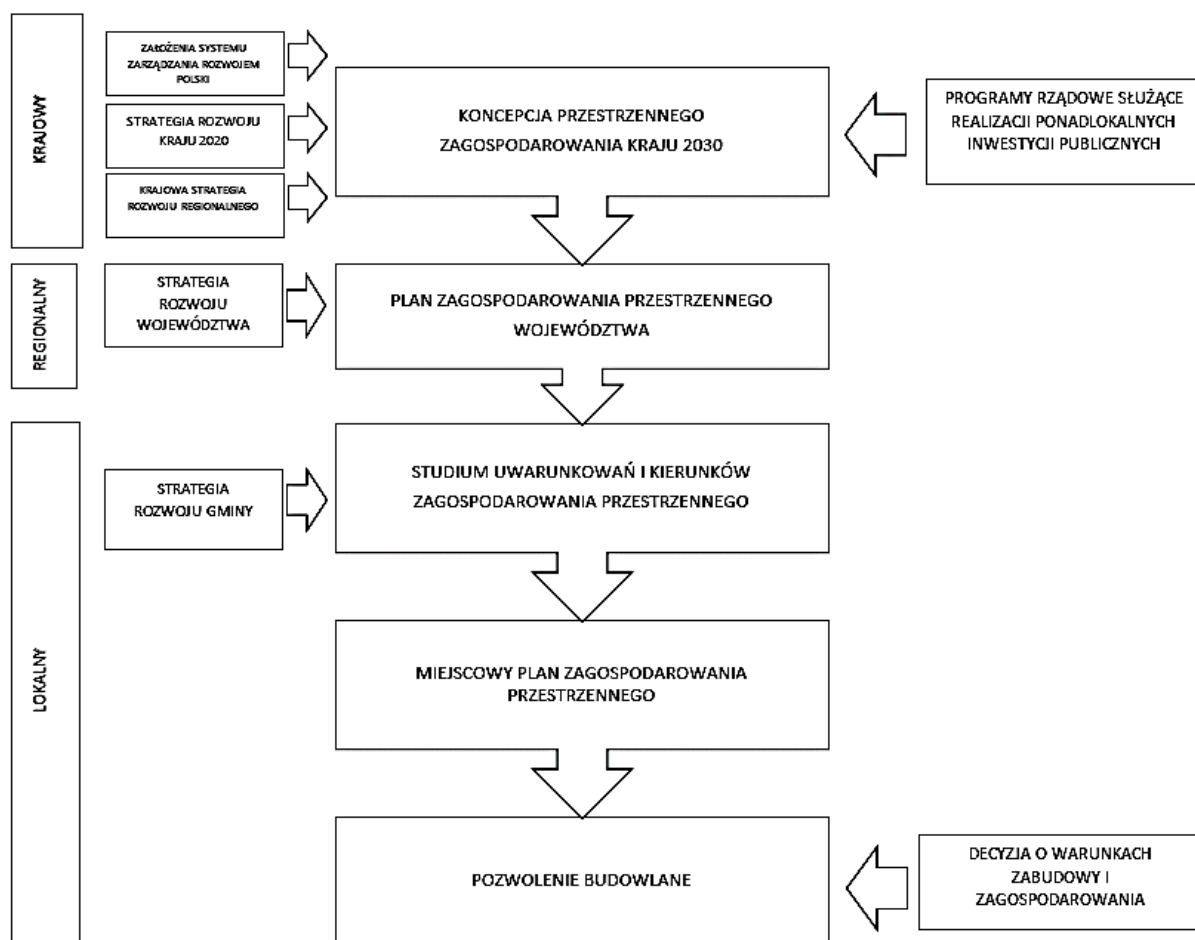
lokalizacyjnych. Pojawia się tutaj wątpliwość, czy możemy uznać je za instrument zarządzania przestrzenią. Inicjatywa ich stosowania nie pochodzi od organów gminy, lecz od zainteresowanego użytkownika przestrzeni. Wykorzystywanie w praktyce instrumentów zarządzania przestrzenią często bywa niewłaściwe. Zarówno nadmierna liczba uchwalonych planów miejscowych, jak i stosowanie decyzji lokalizacyjnych mogą doprowadzić do chaosu przestrzennego. W celu poprawy stanu zarządzania przestrzenią korzystne byłoby wprowadzenie wymogu wydawania pozwolenia budowlanego tylko na podstawie planu miejscowego. Pojawiają się kolejne bariery zarządzania przestrzenią, dotyczące zawiłych procedur sporządzania planów miejscowych oraz kosztów odszkodowawczych uchwalania planów.

Stopień pokrycia planistycznego Polski jest zadawalający i w 2015 roku wynosił 29,2%, a dodatkowo 7% powierzchni gmin objętych jest projektami planów miejscowych. Natomiast miasta aż w 49,6% pokryte są planami, a dla 15,6% plany są w trakcie sporządzania. Należy zaznaczyć, że obszary miejskie charakteryzują się dużym zróżnicowaniem, np. Łódź tylko w 8,7% objęta jest planami, a Gdańsk aż w 64,8%²³. Problem dotyczy nie ilości, ale jakości planów miejscowych oraz ich konsekwencji finansowych. Strefy zurbanizowane w szczególności są narażone na nieuporządkowany i niekontrolowany proces gospodarowania przestrzenią. Analizy prowadzone przez A. Olbrysa i J. Kozińskiego pokazały, że w planach miejscowych przeznaczono tereny pod budownictwo mieszkaniowe, które pozwalają na osiedlenie 77 milionów osób. Natomiast w studiach gminnych zaplanowano jeszcze więcej terenów mieszkaniowych, na których może zamieszkać aż 316 milionów osób²⁴.

Wizje zagospodarowania przestrzeni na poziomie regionalnym i krajowym mają bardziej charakter programowy niż regulacyjny. Występują tutaj dwa instrumenty – plany zagospodarowania przestrzennego województwa oraz koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju. Warto jeszcze wspomnieć o programach zawierających zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych inwestycji celu publicznego.

²³ Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>, 29.01.2016.

²⁴ Olbrysz A., Koziński J.: Raport o finansowych skutkach polskiego gospodarowania przestrzenią, [w:] Kopyciński P. (red.): Sprawne państwo. Badania nad kierunkami zmian w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego w Polsce. Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Kraków 2015, s. 183-327.

Rys. 3. Instrumentarium systemu zarządzania przestrzenią

Fig. 3. Instruments of a spatial management system

Źródło: Opracowanie własne.

6. Podsumowanie

Zarządzanie przestrzenią stanowi jedną ze sfer zarządzania publicznego w samorządzie terytorialnym. Stale prowadzone są szerokie analizy i dopracowywany jest zakres. Zarządzanie przestrzenią jako nauka i praktyka w ostatnich latach dynamicznie się rozwija i w coraz większym stopniu przyczynia się do lepszego zaspokajania zbiorowych potrzeb społeczeństwa. Towarzyszy temu mnóstwo problemów i stąd wynika konieczność przedstawienia zależności między zarządzaniem publicznym i zarządzaniem przestrzenią. W artykule zaprezentowano autorską koncepcję systemu zarządzania przestrzenią. Najważniejszymi jego elementem są programowanie i monitorowanie. Wymagana jest wysoka jakość planów miejscowych, których realizacja powinna być zakończona ewaluacją. Natomiast decyzje o warunkach zabudowy należy wyeliminować z systemu zarządzania przestrzenią.

Bibliografia

1. Albrechts L., Healey P., Kunzmann K.: Strategic spatial planning and regional governance in Europe. „Journal of the American Planning Association”, Vol. 69, 2003.
2. Bajerowski T. (red.): Zarządzanie przestrzenne. Teoretyczne i praktyczne aspekty prognozowania finansowych skutków opracowań planistycznych. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2008.
3. Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>.
4. Bojar M., Machnik-Słomka J.: Model potrójnej i poczwórnej helisy w budowaniu współpracy sieciowej dla rozwoju innowacyjnych projektów regionalnych. Zeszyty Naukowe, s. Organizacja i Zarządzanie, nr 76. Politechnika Śląska, Gliwice 2015.
5. Bridgman P., Davis G.: The Australian Policy Handbook. Crows Nest N.S.W. Allen & Unwin 2004.
6. Denhardt J.V., Denhardt R.B.: The New Public Service, Serving, Not Steering. M.E. Sharpe, Armonk, New York 2003.
7. Fogel P.: Wskaźniki oceny polityki i gospodarki przestrzennej w gminach. Biuletyn KPZK PAN, z. 250, 2012.
8. Gaczek W.M.: Zarządzanie w gospodarce przestrzennej. BRANTA, Bydgoszcz, Poznań 2003.
9. Hołuj A.: Wybrane aspekty zarządzania rozwojem na obszarach dotkniętych procesem urban sprawl w Polsce. „Zarządzanie Publiczne”, nr 1(29), 2015.
10. Kettl D.: The Global Revolution in Public Management: Driving Themes, Missing Links. „Journal of Policy Analysis Management”, No. 3, 1997.
11. Koźuch B.: Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce polskich organizacji. Placet, Warszawa 2004.
12. Koźuch B.: Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce, [w:] Koźuch B., Sułkowski Ł. (red.): Instrumentarium zarządzania publicznego. Difin, Warszawa 2015.
13. Mickiewicz P.: Zarządzanie przestrzenią w zarządzaniu publicznym. „Marketing i Rynek”, nr 10, 2015
14. Nowak M.: Bezpośrednie instrumenty zarządzania przestrzenią na szczeblu lokalnym a rozwój gospodarczy jako problem badawczy. „Zarządzanie Publiczne”, nr 3(21), 2012.
15. Noworól A.: Przegląd i ocena obowiązującego systemu zarządzania polityką rozwoju na poziomie regionalnym, subregionalnym, powiatowym i gminnym wraz z rekomendacjami dotyczącymi pożądaných zmian w celu budowy modelu spójnego z poziomem krajowym, https://www.mr.gov.pl/media/5648/Noworol_ekspertyza_2014_POPT_pdf.
16. Noworól A.: Zarządzanie rozwojem w kontekście nowej polityki regionalnej. Studia Ekonomiczne, nr 169. Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice 2013.

17. Olbrysz A., Koziński J.: Raport o finansowych skutkach polskiego gospodarowania przestrzenią, [w:] Kopyciński P. (red.): Sprawne państwo. Badania nad kierunkami zmian w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego w Polsce. Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Kraków 2015.
18. Pollitt Ch., Bouckaert G.: Public Management Reform. A Comparative Analysis. Oxford University Press, Oxford 2000.
19. Roberge I.: Futures construction in public management. „International Journal of Public Sector Management”, Vol. 26(7), 2013.
20. Sudół S.: Nauki o zarządzaniu a zarządzanie publiczne. Studia Ekonomiczne, Uniwersytet Ekonomiczny, Katowice 2012.
21. Szumowski W.: Zarządzanie publiczne – próba systematyzacji koncepcji. „Nauki o Zarządzaniu”, nr 4(21), 2014.
22. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dz.U. z 2003 r., nr 80, poz. 717.
23. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dz.U. z 1990 r., nr 16, poz. 95.
24. Wojciechowski E.: Zarządzanie w samorządzie terytorialnym. Difin, Warszawa 2012.

Abstract

The article examines the relationship between the public management and the spatial management. On the basis of the diagnosis of conditions spatial management presents an original proposal for the spatial management system with its instruments. The study used the desk research of secondary sources. The publication exploited scientific literature, reports, international and national documents, statistic data. The literature review shows that the spatial management is elements of the public management in the context of territorial. The most important stage of the spatial management system is the programming and the monitoring.